

jam allata: Talia sunt subjecta quæ permittuntur (quoad suppositionem) ab eorum prædicatis. Ad quam dicitur, quod non erit propositio essentialis, respondetur, quod supposita unione substantiali est essentialis ratione suppositi.

XXI. Ad secundum principale respondetur, quod si propositio esset essentialis, quia prædicatum conveniret subjecto essentialiter ratione formæ significatæ, esset vera cum reduplicatione absolute, quia reduplicatio absolute posita, reduplicat supra formale, ut docet D. Thomas articulo undecimo citato, et duodecimo sequenti: in præsentem autem hæc propositio solum ponitur essentialis ratione suppositi, et ideo non tenet cum reduplicatione.

XXII. Replicat Vazquez contra Cajetanum dicendo, quod est dialectica particularis, et quod in hac propositione: Filius Dei est homo, vel: Verbum Dei est homo, ubi suppositum est etiam significatum, sequeretur, quod cum reduplicatione esset vera, quia reduplicat supra suppositum, et in hoc inquit capere Cajetanum laqueo.

XXIII. Sed laqueus contritus est, quia in his reduplicatio ut fieret supra suppositum debebat esse sic: Verbum Dei in quantum Verbum unitum humanitati est homo, quia ut dictum est in notatione pro conclusione, ly homo determinat ad suppositum divinum, non prout in natura divina, sed prout in natura humana, et ut esset vera cum reduplicatione deberet reduplicatio significare etiam hanc formalitatem suppositi humani, et non solum significatum Verbi, quod poterat videre Vazquez in Cajetano hic, §. Ubi patet.

XXIV. Ad ultimum respondetur, quod propositio in materia naturali est æternæ veritatis; et hæc propositio: Deus est homo, antequam esset

unio, et si postea dissolveretur desineret veritas; tamen quamdiu est unio, prædicatum naturaliter convenit subjecto, et solum probatur, quod non est in materia naturali, nisi supposita supernaturali unione; illa vero quæ est in materia naturali absque aliqua suppositione est æternæ veritatis absolute.

XXV. Ad confirmationem respondetur, quod est magna æquivocatio; non enim est intentum secundæ conclusionis, quod hæc propositio sit in materia naturali, hoc est, quæ habeat connaturalem connexionem, sed quod supposita supernaturali unione, et connexionem jam prædicatum convenit subjecto ut formaliter tali, sicut singulari contento sub prædicato specifico; et quia humanitas singularis est ratio quare prædicetur prædicatum specificum, quotiescumque ponitur illa ex parte suppositi subjecti prædicatum homo, naturaliter convenit supposito hujus humanitatis, ita ut nunquam neque in æternitate possit excogitari suppositum hujus humanitatis, et quod non verificetur de illo prædicatum specificum homo; sicut dicitur de ista: Petrus est homo, non ratione existentie singularis, sed ratione essentialis. Ita de essentiali hujus uniti per intellectum apprehensa, semper est subjectum de quo semper prædicatur homo; et in hoc sensu est æternæ veritatis sicut ista: Petrus est homo.

ARTICULUS II.

Utrum hæc sit vera: Homo est Deus?

I. Conclusio: Supposita veritate mysterii incarnationis, hæc est vera, et propria: Homo est Deus, sicut altera: Deus est homo.

II. Circa istum articulum non est nova difficultas, sed omnes quæ occurrere possunt, omnino sunt similes, atque articuli præcedentis, et eodem modo diluentur. Notandum est autem, quod in hac propositione: Homo est Deus, subjectum trahitur a prædicato, ut supponat determinate pro supposito divino subsistenti in natura humana. Quare audiendus non est in hac parte Suarez, quia in commentario hujus articuli affirmat, quod de suppositione illius subjecti homo parum refert si dicatur, quod supponit indefinite, aut quod trahitur a prædicato ad supponendum pro tali supposito determinate, quia utroque modo ait, propositio est æque vera, et prior modus videtur magis consentaneus usui communi talium terminorum. Sed certe hoc, ut objecimus articulo præcedenti contra Durandum, est abuti terminis, et nimiam tribuere licentiam loquendi in mysterio incarnationis, quia si subjectum hujus propositionis: Homo est Deus, supponit indefinite, etiam subjectum hujus: Homo non est Deus, eodem modo supponet, et consequenter cum habeat infinita singularia vera, concedi poterit illa propositio, videlicet: Homo non est Deus, quod supposito incarnationis mysterio, nullus catholicorum audebit concedere, sicut nec istam: Deus non est homo. Affirmandum ergo est subjectum illius propositionis: Homo est Deus, supponere determinate, sicut objectum hujus: Deus generat.

ARTICULUS III.

Utrum Christus dici possit: Homo Dominicus?

I. Conclusio: Non potest dici vere, et proprie, quod ille homo, scilicet, Christus sit Dominicus, sed quod sit Dominus.

II. Pro explicatione hujus articuli breviter notandum est omnem illam propositionem denominativam, quæ indicat distinctionem suppositorum repugnare huic mysterio, et hujusmodi est illa de qua S. Thomas in hoc articulo disputat, et regulariter omnia prædicata denominative sumpta a natura divina talem distinctionem videntur dicere, excepto hoc nomine divinum, ut docet S. Thomas solutione ad tertium. Quare si fiat argumentum: Ex eo quod Filius est Verbum Dei, dici potest Verbum divinum; ergo ex eo quod sit Verbum Domini poterit dici Verbum Dominicum, respondetur negando consequentiam, propter diversum modum significandi terminorum, juxta acceptionem communem, quia ly Dominicum importat distinctionem suppositorum, non autem divinum.

III. Nihilominus contra arguitur: Quia in hac propositione: Christus est homo Dominicus, fit sensus, quod ratione humanitatis Christus sit Dominicus, sicut caro ejus dicitur Dominica; ergo sicut ista est vera, et conceditur, similiter et prima. Consequentia videtur nota; et antecedens probatur, quia juxta regulam dialecticorum, quando substantivum, et adjectivum ponuntur a parte unius extremi fit appellatio, qua ratione hæc propositio: Christus est homo temporalis, facit hunc sensum, quod ratione humanitatis est temporalis, et ideo est vera; ergo similiter in altera: Christus est homo Dominicus.

IV. Respondetur, quod illa propositio in prædicto sensu, et cum illa appellatione vera est, et in tali sensu usi sunt ea aliquando sancti patres, quos adducit Suarez in commentario articuli. Sicut etiam, quia Deus assumpsit naturam humanam dixerunt Augustinus, et Ambrosius: «Tu ad liberandum suscepturus homi-

nem, » non quia assumpsisset suppositum humanum, sed quia pro eodem accipiebant humanitatem, et hominem in hac parte; atque adeo eodem modo, quo affirmabant humanitatem esse Dominicam, etiam affirmabant hominem esse Dominicum: quia tamen appellatio fundatur in communi modo concipiendi, secundum quem hæretici de ipso supposito hominis intelligebant esse Dominicum, ut ab illis discedamus, optime S. Thomas ait, quod illa propositio: Christus est homo Dominicus, accipienda est sine appellatione, et ideo neganda.

V. Secundo arguitur contra rationem S. Thomæ: Nam id quod est essentialiter tale, potest esse denominative tale; ergo fundamentum rationis S. Thomæ nullum est. Antecedens probatur, quia logici concedunt speciem, quæ essentialiter est species etiam esse speciem dominative; est enim quædam species contenta sub universali, et sicut homo conceptus conceptu communi ad istum hominem, et illum est species ad illos, ita similiter species concepta conceptu communi ad istam speciem, et alteram est species ad illas. Unde sicuti accidit homini quod sit species, quia accidit illi, quod concipiatur conceptu communi, ita similiter accedit speciei, quod sit species, quia accidit illi, quod concipiatur conceptu communi; ergo jam secunda intentio speciei, quæ est essentialiter species, dicitur etiam denominative species; ergo quamvis Christus dicatur Dominus essentialiter, etiam poterit dici Dominicus denominative.

VI. Respondetur esse diversam rationem in secundis intentionibus, atque in primis. Quoniam secundæ intentiones fundantur in operatione intellectus, qui supra eandem rem potest infinitas reflexiones facere

syncategorematicæ. Unde supra ipsam essentiam speciei iterum fundatur naturam speciei, sicuti fundatur illam supra quæcumque aliam naturam specificam. Fundamentum autem rationis S. Thomæ verum habet in primis intentionibus, quæ ab intellectu non pendent.

VII. Tertio arguitur: Deus dicitur bonitas essentialiter, et etiam dicitur bonus, quod videtur esse denominativum a bonitate; ergo potest aliquid denominativum prædicari de Christo, quamvis ratio illa dicatur essentialiter.

VIII. Respondetur, quod nomina transcendentia non sunt proprie denominativa, sed communia ad denominativa, et denominantia; dicuntur enim tam de his, quæ sunt essentialiter talia, quam de his, quæ sunt talia per participationem.

IX. Quarto arguitur: Christus dicitur vere servus Dei, ut patet Isaia XLIX; ergo dicitur Dominicus, quia servus Domini est, et consequenter etiam dicitur Dominicus.

X. Respondetur negando consequentiam, quia servus non dicit de sua ratione formali negationem domini in supposito; idem enim respectu diversorum simul est dominus, atque servus. Unde non mirum, quod idem suppositum ratione diversarum naturarum simpliciter sit servus, et simpliciter sit dominus; Dominicus autem in sua ratione excludit id, quod est Dominus per essentiam. Unde impossibile est, quod ille, qui est Dominus per essentiam, sit simpliciter Dominicus, sed dicitur Dominicus tantum secundum quid, addendo rationem sub qua est Dominicus. Itaque licet tam esse servum, quam esse Dominicum conveniat Christo ratione humanæ naturæ, nihilominus tamen primum prædicatur simpliciter, licet non ponatur expresse in propositione

ratione humanitatis; secundum autem non prædicatur nisi illud additum ponatur expresse in propositione, propter rationem supra assignatam.

XI. Quinto arguitur: Universæ, quæ conveniunt Christo ratione humanitatis conveniunt illi simpliciter, sed Christus Dominus est Dominicus ratione humanitatis, ut concedit D. Augustinus in illo libro in quo retractavit sententiam; ergo est Dominus simpliciter loquendo.

XII. Respondetur quod ea, quæ conveniunt Christo ratione humanitatis, si ex altera parte dicunt negationem suppositi divini, non prædicantur de illo simpliciter, sed cum illo addito in quantum homo, ratione cujus jam non ponitur negatio suppositi divini, ob quam causam in articulo octavo hujus quæstionis dicimus istam propositionem esse falsam simpliciter: Christus est creatura, licet ista sit vera: Christus in quantum homo est creatura.

ARTICULUS IV.

Utrum ea, quæ conveniunt Filio hominis, possint prædicari de Filio Dei, et e converso?

I. Prima conclusio: Ea quæ sunt divinæ naturæ possunt dici de homine tamquam de hypostasi divinæ naturæ; et ea quæ sunt humanæ naturæ, possunt dici de Deo, tamquam de hypostasi humanæ naturæ.

II. Secunda conclusio: Quamvis in Christo non sit distinguendum id de quo divina, et humana natura prædicantur, tamen distinguenda est ratio sub qua divina prædicantur, a ratione qua de eo humana dicuntur. Tota intentio S. Thomæ in hoc articulo est affirmare, quod

sit inter naturam divinam, et humanam communicatio idiomatum, et ut melius intelligatur sit

DUBIUM UNICUM,

UTRUM REVERA COMMUNICATIO IDIOMATUM NATURÆ DIVINÆ, ET HUMANÆ REPERIATUR IN CHRISTO?

III. Primo arguitur pro parte negativa: Nam prædicata divina, aut dicuntur de homine ratione alicujus doni accidentalis, aut immediate per se ipsa; neutrum dici potest; ergo. Probatur antecedens quoad primam partem, quia si illud verum esset, sequeretur unionem hypostaticam esse accidentalem, cujus oppositum diximus esse de fide supra quæstione II, articulo VI: quoad secundam vero partem probatur, quia attributa divina solum possunt dici formaliter de Deo in divina natura; ergo si non ponitur donum aliquod accidentale in humanitate, ut sit communicatio proprietatum, impossibile erit, ea quæ Dei sunt dici de homine.

IV. Secundo, quia si solum ratione unionis hypostaticæ datur talis communicatio idiomatum, sequitur quod etiam in triduo mortis Christi fuerit idiomatum communicatio inter divinitatem, et corpus Christi; consequens dici non potest; ergo nec antecedens. Sequela probatur, nam etiam corpus Christi in illo triduo erat unitum divinitati, ut docet fides. Quod vero consequens sit falsum probatur, quia corpus illud non poterat dici sapiens, aut justum, nec Deus dici poterat pars humanæ naturæ.

V. Tertio: Nam multæ sunt proprietates humanæ naturæ, quæ dici nequeunt de Filio Dei; ergo non est in Christo communicatio idiomatum. Antecedens probatur, nam una ex